

STRUCTURI ORGANIZATORICE ȘCOLARE ÎN CHIȘINĂUL INTERBELIC

Ion Valer XENOFONTOV,

Universitatea de Stat din Moldova

În baza izvoarelor istorice inedite din arhivele din Republica Moldova și România, din presa de epocă, au fost analizate structurile organizatorice școlare din cel de-al doilea oraș al României întregite, Chișinău. A fost studiată implicarea autorităților locale în procesul de organizare a învățământului. Comitetul Școlar Comunal al municipiului Chișinău, și format din oficialități, cadre didactice, părinți, monitoriza cu strictețe repartizarea financiară din bugetul administrației publice locale.

La fel, în vizor erau activitățile extracurriculare, mobilitățile școlare în cuprinsul țării, reparația sau închirierea de localuri, asigurarea școlilor cu resurse energetice, materiale didactice etc. În vederea consolidării și mobilizării activității educaționale și culturale cadrele didactice și-au format asociații profesionale. O direcție de activitatea a asociațiilor cadrelor didactice era orientată spre acțiuni sociale, de ajutorare a membrilor acestora, de creare a condițiilor de agrement.

Cuvinte-cheie: *Comitet Școlar, educație, cadre didactice, Chișinău, Basarabia, România întregită, interbelic.*

SCHOOL ORGANIZATIONAL STRUCTURES IN INTERWAR CHISINAU

Based on the original historical sources found in the archives of the Republic of Moldova and Romania, of the period press, the school organizational structures in the second largest city of Romania, Chisinau, were analyzed. The involvement of local authorities in the process of organizing education was studied. The Municipal School Committee of the Chisinau municipality - made up of officials, teaching staff, parents - strictly monitors the financial allocation from the local public administration budget.

In the same way, extracurricular activities, school mobility within the country, the repair or rental of premises, providing schools with energy resources, didactic materials, etc. were not eclipsed from the sights either. In order to consolidate and mobilize the educational and cultural activity, the teaching staff formed professional associations. One direction of the activity of the teachers' associates was oriented towards social actions, helping the members, creating leisure conditions.

Keywords: *School Committee, education, teaching staff, Chisinau, Bessarabia, entire Romania, interwar.*

Preliminarii

Unirea Basarabiei cu România în 1918 s-a soldat cu o revigorare a sistemului educațional. În cel de-al doilea oraș al României întregite, au fost deschise școli românești, fiind îmbunătățită infrastructura școlară. Din perspectivă organizatorică se formează o structură administrativă centrală, cât și una locală. Instituțiile de învățământ erau racordate la valorile naționale, ținându-se cont însă și de necesitățile locale. Pentru a face față unor activități curente (ce țineau în mod special de dimensiunea logistică) au fost instituite diferite structuri organizatorice școlare.

Comitetul Școlar Comunal al municipiului Chișinău

Comitetul a fost fondat în anul 1924, fiind monitorizat de Administratorul Casei Școalelor și Culturii Poporului din București. Ședințele Comitetului școlar Municipal se desfășurau în sala Bibliotecii Municipale. În 1928, Consiliul mun. Chișinău a aprobat suma de 6 300 000 lei pentru Comitetul Școlar Municipal, cheltuieli distribuite pentru întreținerea și încălzitul școlilor, în afară de lumină și apă, care urmau să fie oferite de Primărie, din care 1 300 000 lei erau alocate pentru achiziționarea lemnului de foc [1, f. 1].

În 1933, Comitetul Școlar Municipal administra 70 de comitete școlare urbane. Din componența comitetului făceau parte: Ion Berliba, delegatul Consiliului Municipal, desemnat din 13 ianuarie 1933 în calitate

de președinte, Iacob Iradion, subrevizor școlar din ianuarie 1924, T. Popa-Popov, institutor ales de corpul didactic din anul 1931, Eduard Castano, Al. Iacubovschi, Ion Macoveiu, Gh. Sicorschi, Ion Leu, Sofia Ciolac (casieră) [1, f. 11, 48].

Deoarece întreținerea materială a învățământului primar era în sarcina Primăriei, Comitetul monitoriza atent repartizarea financiară din bugetul administrației publice locale. În decembrie 1932, membrii comitetului solicitau Primăriei Chișinău „să respecte obligațiile legale ce le are față de comitet” [1, f. 19]. În intervalul 1 ianuarie 1932 – 31 martie 1933, comitetul a avut venituri totale de 5 913 752 lei, repartizate astfel: fondul de rezervă – 20 358 lei; sold la 31 decembrie 1931 – 25 211 lei; alocația Primăriei Municipale pentru întreținerea școlilor primare și de copii mici – 4 250 000 lei; alocații pentru acoperirea rămășițelor de plată din anii 1931–1932 și trei luni ale anului 1933 – 1 600 000 lei; diverse venituri – 18 181 lei. Suma cheltuielilor a coincis cu cea a veniturilor și a fost distribuită astfel: suma acordată ca ajutorare cheltuielilor școlare de la școlile primare și de copii mici – 4 562 980 lei; plata personalului – 339 000 lei; plata șoferului și întreținerea mașinii – 115 766 lei; celelalte cheltuieli – 87 001 lei; rămășițe de plată pe anul 1931 – 809 005 lei [1, f. 5].

Drept urmare a ordinelor curriculare ale Ministerului Instrucțiunii Publice din 1 aprilie 1933 s-a decis trecerea plății personalului administrativ și de serviciu al școlilor secundare asupra comitetelor școlare [2, f. 24].

Ca urmare a intervenției comitetului, Primăria Mun. Chișinău a prevăzut în bugetul său pentru anul 1933 suma de 4 500 000 lei ca subvenție a Comitetului pentru întreținerea celor 71 de școli primare și de copii mici din urbe. Suma a fost considerată insuficientă pentru întreținere, având în vedere faptul că subvenția Comitetului a fost redusă pe anul 1932 de la 5 600 000 la 4 000 000 lei. Acest fapt a afectat organizarea coloniilor de vară pentru copiii bolnavi, ajutorarea copiilor săraci, organizarea acțiunilor culturale, procurarea materialelor didactice, cumpărarea unui local pentru școlară. La fel, s-au făcut economii pentru reparația școlilor, combustibil, plata serviciilor etc. În anul școlar 1933–1934, personalul comitetului a beneficiat de diurne în valoare de 248 400 lei [1, ff. 4-4v, 13].

În ședința din 23 mai 1933, comitetul a abordat chestiunea școlilor de vară. Reieșind din rapoartele medicilor școlari în care se prezenta faptul că aproape toate școlile primare din oraș aveau copii bolnavi și bolnăvicioși, „cari au nevoie de băi și mare, și aer de munte, se hotărăște ca să trimită cel puțin o sută de copii din cele câteva sute [...] la mare și la munte” [1, f. 12]. Programul de activitate al comitetului pentru anul de învățământ 1933–1934 prevedea ca în fiecare sâmbătă și duminică să ruleze pentru școlari și părinți diferite filme instructive și morale, în localul special destinat pentru muzeu și biblioteca școlară, și pentru conferințe, unde era instalat un aparat de cinema și un aparat de proiecții. Filmele instructive urmau să fie însoțite de explicațiile cuvenite, făcute de către profesor sau învățător. Pentru școlile din suburbie se prevedea organizarea în fiecare duminică a serbării populare, constând dintr-o conferință ce urma să corespundă nivelului de pregătire al publicului, o piesă de teatru jucată de elevi sau echipa de amatori de teatru, coruri, recitaluri etc. Din suma de 30 000 lei prevăzute în buget pentru acțiuni culturale în anul 1933–1934 erau preconizate cheltuieli pentru procurarea filmelor, plata mecanicilor, plata conferințelor, precum și pentru procurarea materialelor necesare la organizarea sărbătorilor [1, f. 37].

Între 1924 și 1933, comitetul a reușit să cumpere trei localuri, să închirieze altele mai bune și mai spațioase, să reconstruiască zece localuri vechi și să determine Primăria să construiască opt localuri de școală noi. Totodată, se avea în vizor aranjarea școlilor de localuri proprii. În acest scop s-a obținut de la Primărie localul de pe str. Reni, colț cu Inzov eliberat de Orfelinatul „Regina Maria”, care s-a reparat și în care s-a instalat Școala de Fete nr. 1, Grădina de Copii nr. 7 cu două posturi. Tot în acel local se intenționa organizarea unui muzeu și biblioteci pedagogice și pentru copii, și a Comitetului. S-a obținut de la Primărie un local la Visterniceni care s-a reparat și în care s-a instalat Grădina de Copii nr. 10. Totodată, s-a obținut un alt local pe str. Miron Costin, nr. 3, care a fost reparat și în care s-a instalat Sofia Trăian de la Școala de Fete nr. 2. A fost reparat acoperișul unei școli de băieți, s-a reparat mobilierul vechi și s-a procurat altul nou, cu cărți au fost ajutați elevii săraci [1, ff. 44-44v, 62].

La 22 noiembrie 1930, La Școala Normală de Fete nr. 1 a avut loc o adunare a comitetelor școlare unde

s-au abordat următoarele subiecte: comitetele școlare sunt instituții foarte utile și nu pot fi desființate; era necesară o eforie a comitetelor școlare locale; comitetele școlare nu-și puteau asuma întreținerea completă a școlilor (corp didactic și materiale), ci vin în ajutorarea statului [3, f. 31]. În 1938, în calitate de președinte al comitetului a fost desemnat Elefterie Sinicliu, fost membru al Sfatului Țării, viceprimar al municipiului Chișinău (desemnat în anul 1923) [4, p. 4].

În 1940, comitetul era prezidat de Vl. Cristi, primarul orașului. Din componența membrilor comitetului făceau parte: N. Jemăneanu, Vl. Neaga, Gr. Balan, V. Muscinschi, Gr. Dobândă, I. Poparcea, T. Popa-Popov și I. Berliba [5, p. 10].

Alături de Comitetul Școlar central al Chișinăului mai activau și comitete în fiecare școală cu care era menținută o legătură strânsă. De exemplu, despre legătura cu Comitetul Școlar al Școlii Primare de Băieți nr. 14 se afirma că „legăturile școlii sunt cele mai bune, comitetul interesându-se întotdeauna de reparație, care se face la timp, plata servitorilor, aprovizionarea cu lemne, înzestrarea cu unelte pentru atelier și material didactic” [6, f. 24].

Asociații ale personalului didactic

Pentru a consolida și mobiliza activitatea educațională și culturală cadrele didactice s-au asociat în asociații profesionale.

În iulie 1918, Filiala Asociației Învățătorilor din Moscova în Chișinău a fost redenumită în Asociația Învățătorilor Moldoveni din jud. Lăpușna. Adunarea generală s-a convocat în sala Zemstvei din Chișinău. Avocatul Ștefan Holban, prim-președinte al Asociației își amintea atmosfera încinsă de epocă: „Câte insulte, câte atacuri n-am primit noi la acea adunare: că facem naționalism zoologic, că ne sprijinim pe baionetele armatei române etc.” [7, p. 10]. Ulterior, denumirea organizației a fost extinsă în formula Asociația Membrilor Corpului Didactic Primar, Secundar și Universitar din jud. Lăpușna și mun. Chișinău.

La 30 aprilie 1919 a avut loc Adunarea Generală a Asociației Profesorilor și Învățătorilor din Basarabia la Liceul de Bieți nr. 1 „B.P. Hasdeu” din Chișinău. S-au convocat 40 de persoane. Adunarea a fost prezidată de profesorul Oatul, iar secretar – Nica. Reprezentantul Prefecturii de Poliție informa că a avut conversații cu câteva profesoare române, din care reiese că, „cadrele didactice nu ne privesc cu ochi buni din cauza măsurilor de naționalizare a învățământului din Basarabia” [8, f. 9].

La 16–17 ianuarie 1920 s-a ținut Congresul Societății Învățătorilor din jud. Chișinău [8, f. 503]. Un alt Congres, s-a organizat la 31 mai 1936, atunci când Asociația Învățătorilor Moldoveni din jud. Lăpușna a convocat 500 de învățători. La eveniment au participat și mitropolitul Gurie, prefectul județului M. Voia, inspectorul-șef al regiunii I. Macovei, inspectorul general I. Cumpănici, profesorul Neculiță, președintele Asociației Profesorilor Secundari, reprezentantul Primăriei Chișinău Cezar Stoica, directorul Școlii Normale Ștefan C. Gheorghiadă, cu absolvenții și fanfara școlii, prof. univ. Alexandru Boldur. În cadrul evenimentului a luat cuvântul Ioachim Arhip, președintele Asociației Învățătorilor din mun. Chișinău și jud. Lăpușna [9, p. 6; 10, p. 24]. Cu ocazia acestui eveniment, a fost organizat un program al serbării la care au participat școlile primare și grădiniile de copii din mun. Chișinău și jud. Lăpușna [6, f. 366].

Pentru ziua de 8 februarie 1930, în sala Jokey-Club, a fost convocată o adunare a Comitetului Regional al Asociației Corpului Didactic din Chișinău [11, f. 60].

La 14 septembrie 1934, Asociația Învățătorilor Moldoveni din jud. Lăpușna a fuzionat cu cea din mun. Chișinău. Obiectivul era de a promova activitatea școlară și culturală comună [12, f. 95].

Profesorul N. Niculiță, transferat la București, la 4 decembrie 1936 a fost înlocuit în funcția de președinte al Asociației Profesorilor Secundari din Chișinău de Ion Zaborovschi. Timp de un deceniu profesorul Ion Zaborovschi a fost secretar general al acestei Asociații. În anii 1929–1930, în calitate de exponent al Asociației, a exercitat ducția de inspector-șef al învățământului din Basarabia. Ion Zaborovschi era cadru didactic la Liceul de Băieți nr. 4 „Alecă Russo” [13, p. 54].

În 1936, învățătorii din jud. Lăpușna au intrat în posesia unui imobil în centrul orașului Chișinău „Casa Învățătorului” (str. I. C. Brătianu, 87-a) evaluat la cifra de 1,5 mil. lei [14, p. 7]. Clădirea frumoasă era înzestrată cu muzeu și bibliotecă. Edificiul avea în dotare 15 paturi în două camere, spațiu în care fiecare învățător se simțea „ca în casa proprie. Obosiți și prăfuiți în urma unui drum cu trăsura, colegii din județ

găsesc aici liniște și odihnă în dormitoare bine amenajate” [15, p. 61-62]. Tot aici a funcționat și un internat pentru fii de învățători.

La 15 iunie 1936, „Casa Învățătorului” a fost vizitată de dr. C. Angelescu, ministru al instrucțiunii. Oficialul a notat în registrul vizitatorilor: „Cu adâncă mulțumire sufletească am intrat astăzi în această casă a învățătorilor, ai acestor apostoli ai culturii românești, care fac cinste școlii noastre naționale” [16, p. 42].

La 3 ianuarie 1937, în „Casa Învățătorului” a fost organizată o petrecere a „familiei dăscălești”. Reuniunea includea „un jaz special și un bufet bine asortat”. Prețul de intrare era de 20 lei de persoană [17, p. 81].

Tot în sediul „Casei Învățătorului” se afla Casa de Ajutor Reciproc a cadrelor didactice, fondată în 1930 [18, p. 43]. Dacă inițial avea 31 de membri, atunci în 1935 – peste 400. Scopul Casei era de a acorda ajutoare bănești familiilor sau moștenitorilor legali ai decedaților membrilor casei (în caz de înmormântare) și ajutoare membrilor bolnavi, inclusiv celor care nu-și puteau asigura existența [19, p. 41]. Administratorul „Casei Învățătorului” era Gh. Druță, considerat „om prea modest” [20, p. 61].

La 1 aprilie 1923, 23 de învățători din Chișinău au fondat Banca Populară „Spiru Haret” subscriind 53 de părți sociale în valoare totală de 53 000 lei, din care au vărsat 5 300 lei. Banca a fost pusă în funcțiune la 1 ianuarie 1924. Potrivit statutului din 1935 a Băncii, atunci când au fost excluse elementele străine din școală, instituția devenind o societate de credit pur profesională, a cadrelor didactice din jud. Lăpușna [21, p. 56]. În 1938, Bancă avea sediul în mun. Chișinău (str. Ion. C. Brătianu, nr. 87). Din componența societății de credit făceau parte 142 de învățători din Chișinău, 430 de învățători din jud. Lăpușna, 97 de profesori secundari din Chișinu, 109 pensionari, 28 de funcționari [22, p. 83]. Banca se baza pe principiul „bani albi pentru zile negre”. La 13 mai 1939, Banca a fost vizitată de miniștri D.V. Țoni și V. Jinga, unde „li s-a servit ceaiul”. Ministrul Jinga a făcut o inspecție amănunțită a Băncii „rămânând pe deplin mulțumit de activitatea băncii și de felul în care este condusă” [23, p. 40].

O altă unitate economică a învățătorilor era Librăria Cooperativă „Izbânda”, creată în 1935. Dacă inițial avea 90 de membri cu un capital social de 45 000 lei, atunci în 1938 includea 300 de membri, iar capitalul social depășea suma de 150 000 lei. Scopul structurii a fost enunțat ca fiind nu cel de îmbogățire, „ci de a face să se ieftinească cartea școlară și literatură la minimum și de a înlesni pătrunderea ei în masele populare” [24, p. 64].

Cadrele didactice din Chișinău aveau la dispoziție și o vilă la Sanatoriul Sergheevca-Șabolat, jud. Cetatea-Albă, achiziționată contra sumei de 200 000 lei de la Bărbulescu. Clădirea era amplasată în fața lîmanului, în cel mai pitoresc loc al acestei stațiuni balneare, cu priveliște spre mare, o grădină plantată cu flori, pomi fructiferi și arbori decorativi [25, pp. 15-18; 15, p. 60]. Într-un anunț din anul 1933 se specifica faptul că învățătorii „cari au nevoie de băi de nămol și cari doresc a se folosi de sanatoriul Asociației de la Sergheevca, să adreseze de urgență cererile Comitetului (organizatorilor, n.n.), pentru a fi rezolvate. Plata e de 10 lei pe zi” [26, p. 31].

Considerații finale

Faptul că învățământul românesc a prins conturi în Basarabia interbelică se datorează nu doar politicilor statului orientate în domeniul vizat, ci și unor acțiuni organizatorice concrete desfășurate la nivel local. Exista o bună comunicare între părinții școlărilor, autoritățile centrale și cele locale. Au fost inițiate o serie de măsuri sociale, menite să asigure condiții favorabile de activitate a cadrelor didactice în instituțiilor școlare. Or, acest fapt s-a relectat benefic asupra întregului proces educațional.

Referințe:

1. *Arhivele Naționale ale României (înfr: ANR). F. „Casa Școalelor”, 1933, d. 340, f. 1, 4-5, 11, 13, 19, 37, 44, 48, 62.*
2. *Ibidem*, d. 342, f. 24.
3. *Agenția Națională a Arhivelor, Direcția Generală a Arhivelor Naționale*. F. 1862, inv. 7, d. 181, f. 31.
4. *Basarabia* (Chișinău), 11 martie 1938, p. 4.
5. *Anuarul Chișinăului pe anul 1940* /Alcăt.: Al. Terziman și I. Kalughin, Chișinău, Editura „Arpid”, 1940, p. 10.
6. ANR, F. *Ministerul Educației Naționale*, d. 192/1940, f. 24, 366.

7. HOLBAN, Ștefan, *Din trecutul nostru*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 6, nr. 4, 1938, p. 10.
8. ANA, DGAN, F. 723, inv. 1, d. 14, f. 9.
9. ȚONI, D.V. *Ziua de 31 mai, la Chișinău*. În: *Dimineața*, vineri, 8 iunie 1936, p. 6.
10. *Ziua de 31 Mai, la Chișinău*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 4, nr. 5-6, 1936, p. 24.
11. ANA, DGAN, F. 1581, inv. 4, d. 16 (I), f. 60.
12. Palade, Gheorghe. *Integrarea Basarabiei în viața spirituală românească (1918–1940)*. Studii, Chișinău, Cartdidact, 2010, 360 p.
13. Manole, Noul președinte al Asociației Profesorilor Secundari din Chișinău. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 4, nr. 10, 1936, p. 54.
14. ARTIP, I. „Casa Învățătorului”. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 4, nr. 2, 1936, p. 7.
15. VOICIULIS, V. *Realizările Asociației*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 6, nr. 4, 1938, pp. 61-62.
16. *Domnul Ministru al Instrucțiunii la „Casa Învățătorului”*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 4, nr. 5-6, 1936, p. 42.
17. *Poșta redacției*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 4, nr. 10, decembrie, 1936, p. 81.
18. *Proiect pentru modificarea Statului „Casei de Ajutor Reciproc”*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 4, nr. 5-6, 1936, p. 43.
19. *Statul Asociației „Casei de Ajutor Reciproc”*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 2, nr. 1-2, 1934, p. 41.
20. POPESCU-LUPU, S. *Un om prea modest*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, nr. 9, 1936, p. 61.
21. BĂLAN, G. I. *Banca Populară „Spiru Haret”*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 6, nr. 4, 1938, p. 56.
22. *Banca Populară „Spiru Haret”*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 7, nr. 7, 1939, p. 83.
23. *D-l ministru D. V. Țoni la Chișinău. Banca Populară „Spiru Haret”*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. VII, nr. 5, 1939, pp. 40-41.
24. MUȘCINSCHI, V. *Cooperativa „Izbânda”*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 6, nr. 4, 1938, p. 64.
25. CIOABĂ, I. *Sanatoriul Asociației Învățătorilor Lăpușneni*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătoresți: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 3, nr. 14-15, 1935, pp. 15-18

26. *Buletinul Asociației Învățătorilor din Județul Lăpușna*. În: *Școala Basarabeană*. Revistă de cultură pedagogică și de apărare a intereselor învățătorești: Organ al Asociației învățătorilor din județul Lăpușna, Chișinău, Tipografia „Dreptatea”, an. 1, nr. 5, 1933, p. 31.

Date despre autor:

Ion Valer XENOFONTOV, doctor în istorie, Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova.

ORCID: 0000-0002-5993-1235

E-mail: ion.xenofontov@usm.md

Prezentat la 01.03.2024